

Sindicatul și-au concentrat eforturile pentru a proteja salariații >> p.3

PUBLICAȚIE PERIODICĂ A CONFEDERAȚIEI NAȚIONALE A SINDICATELOR DIN MOLDOVA

Vom promova solidaritatea, echitatea, dreptatea socială și democrația >> p.5

Actual

Divergente între legislația națională și convențiile OIM

Controlul de stat în domeniul muncii, sănătății și securității în muncă ar trebui să fie adus în concordanță cu angajamentele internaționale ale Republicii Moldova. >> p.2

Consiliul tripartit de pe lângă ANOFM

Consiliul Tripartit de pe lângă ANOFM a examinat Planul de activitate pentru 2021 și obiectivele instituției pentru anul curent, stabilite de Ministerul Muncii și Protecției Sociale. >> p.4

Casele de odihnă ale CNSM și-au făcut datoria

În scopul asigurării odihnei, recreerii și întremării elevilor, sindicatele au elaborat un vast program de activități destinat copiilor și adolescenților din Republica Moldova. >> p.5

Mai multe raioane rămân fără maternități

Expertii în demografie susțin că tendințele de reducere a natalității în R. Moldova durează de aproape trei decenii și, dacă trendul se va menține, riscăm să avem mari probleme demografice. >> p.7

Acordarea premiului anual pentru angajații bugetari, un imperativ, nu un moft al cuiva

”Urmare a insistenței sindicatelor, se face dreptate în ceea ce privește remunerarea echitabilă

Ilie LUPAN,
i.lupan@vocea.md

Pandemia de coronavirus, precum se știe, nu numai că a dat peste cap viața a milioane de oameni, a adus suferințe, a făcut victime, dar a și provocat instabilitate socială, regres în evoluția economică, rectificări în bugetul de stat, bineînțeles, în sens negativ. O bună parte din mijloacele bugetare, în această situație, au fost redirecționate sistemului de

sănătate, fiindcă era vorba de salvarea vieții oamenilor, de sănătatea întregii populații. Corectitudinea acestei schimbări de macaz nu a fost pusă la îndoială de nimeni, dar oricum multă lume s-a simțit nedreptățită, fiindcă a lucrat în condiții extreme, iar la finele anului mulți salariați au fost lipsiți de o parte din rodul muncii lor, pe care consideră că l-au meritat, deoarece așa a fost timp de ani de zile: premiul anual pentru angajații din sectorul bugetar. Este vorba de zeci de mii de profesori, medici,

funcționari, polițiști, pompieri, de alți angajați la stat.

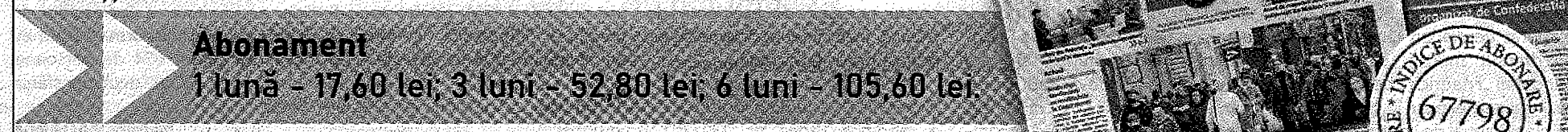
Sindicatul au pledat întotdeauna pentru respectarea drepturilor social-economice ale angajaților, iar situația legată de pandemie nu a fost o excepție în acest sens. Ba mai mult, a fost nevoie de eforturi conjugate, susținute, pentru a-i apăra pe cei care au devenit victime ale unei conjuncturi care nu a depins de ei, deși au muncit din greu în această perioadă, riscându-și sănătatea și chiar viața, aflându-se în slujba cetățenilor, în slujba societății.

„În legătură cu faptul că în Legea bugetului de stat pentru anul 2021 nu au fost prevăzute mijloace financiare pentru plata premiului anual, sindicatele au adresat Guvernului, pe parcursul anului 2021, mai multe solicitări privind alocarea mijloacelor financiare pentru onorarea prevederilor legale ce țin de plata premiului anual pentru salariații din sectorul bugetar, stipulate la art. 21 prim din Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar”, se arată într-o notă informativă a CNSM. >> p.2

ABONEAZĂ-TE la „VOCEA POPORULUI”

Abonament

1 lună - 17,60 lei; 3 luni - 52,80 lei; 6 luni - 105,60 lei.

» ACTIVITATEA SINDICALĂ 2

Atitudine

Acordarea premiului anual pentru angajații bugetari, un imperativ, nu un moft al cuiva

(Continuare din p. 1)

Urmare a insistenței sindicatelor, inclusiv în urma mitingului de protest din 6 decembrie 2021, premiul anual pentru rezultatele anului 2021 a fost acordat în decembrie 2021 din mijloacele disponibile ale instituțiilor bugetare.

„Suplimentar, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova ne-a informat (scrisorile cu nr. 08-06-617 din 13.12.2021, nr. 08-03-620/1319 din 16.12.2021 și nr. 08-06-670 din 23.12.2021) că în Legea bugetului de stat pentru anul 2022 nr. 205/2021 au fost prevăzute mijloace financiare în valoare de 592 mln. de lei destinați acordării premiului anual pentru rezultatele activității în anul 2021, în cazul neachitării acestuia de către unitățile bugetare în anul 2021. Repartizarea acestor alocații pe autorități publice se va efectua la începutul anului 2022, în baza hotărârii de Guvern.

Menționăm că Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova a solicitat Ministerului Finanțelor, printr-o scrisoare recent expediată, urgentarea alocării mijloacelor financiare necesare către autoritățile bugetare pentru plata premiului anual pentru re-

zultatele activității în anul 2021”, mai relevă documentul.

Totodată, CNSM informează că Ministerul Finanțelor a elaborat și a plasat pentru consultări publice pe platforma <https://particip.gov.md/> proiectul Hotărârii Guvernului „Privind repartizarea unor alocații aprobate în Legea bugetului de stat pentru anul 2021 nr. 205/2021”, care prevede redistribuirea alocațiilor prevăzute în bugetul de stat către autoritățile publice centrale și locale în mărime de 208,4 mln. lei pentru plata premiului anual pentru rezultatele activității în anul 2021 și a contribuțiilor de asigurări sociale de stat.

„În acest context, recomandăm autorităților bugetare în cadrul cărora sunt angajați cu dreptul de a beneficia de premiu anual, în temeiul art. 21 prim al Legii nr. 270/2018, și care nu au dispus de mijloace financiare pentru acordarea premiului în decembrie 2021 și nu au fost incluse în lista autorităților bugetare specificate în proiectul de hotărâre elaborat de Ministerul Finanțelor, să solicite acordarea alocațiilor bugetare suplimentare pentru acordarea acestuia în trimestrul I al anului curent”, se mai menționează în nota informativă a CNSM.

Din răspunsurile organelor de stat competente (Ministerul Finanțelor, Ministerul Educației și Științei, Cancelaria de Stat), rezultă că statul va achita, cu siguranță, din buget premiul anual angajaților bugetari pentru activitatea din anul 2021. În acest sens, se vor aloca mijloace suplimentare

autorităților publice locale care nu au reușit să achite acest premiu din mijloace proprii. Carul s-a urnit din loc. E nevoie de mai multă perseverență pentru a obține ceea ce merită, de fapt, angajații care au muncit în sudoarea frunții pentru binele societății.

Studiu

Divergențe între legislația națională și convențiile OIM: probleme și soluții

Activitatea Inspectoratului de Stat al Muncii (ISM) e necesar să fie eficientizată. Dar și principalele aspecte legale privind controlul de stat în domeniul muncii, sănătății și securității în muncă ar trebui să fie aduse în concordanță cu angajamentele internaționale ale Republicii Moldova.

După 10 ani de discuții la acest subiect, participanții la lansarea studiului „Controlul de stat în domeniul muncii, securității și sănătății în muncă: divergențe între legislația națională și convențiile OIM ratificate de Republica Moldova” au subliniat importanța de a trece la acțiuni și a pune în practică modificările legislative necesare.

Studiul examinează competența instituțională și funcțională a sistemelor de Inspecție a Muncii prin prisma activității Inspectoratului de Stat al Muncii, a actelor internaționale în sfera protecției muncii și a cadrului normativ național în domeniu. Studiul a fost elaborat de Adrian Lungu, expert în dreptul muncii, cu suportul Fundației „Friedrich Ebert” Moldova. Analizele expuse în studiu arată că planul anual de controale, listele

de verificare, delegația de control, planul de remediere etc. creează în rândul angajatorilor o percepție de formalitate a procedurilor de control realizate de inspectorii de muncă și conduce la sporirea fenomenului „muncii la negru și achitării salariului în plic”.

Mai jos găsiți câteva teze ale documentului în care s-a făcut o analiză a fenomenului în cauză.

* Aspectele instituționale și competența funcțională ale Inspectoratului de Stat al Muncii au la bază actele internaționale în domeniul protecției muncii, ratificate de Republica Moldova. Cadrul normativ național însă a fost modificat și completat cu prevederi incom-

patibile cu dispozițiile Convențiilor internaționale la care Republica Moldova este parte.

* Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător și Legea nr. 140/2001 privind Inspectoratul de Stat al Muncii nu țin cont de specificul relațiilor din domeniul muncii, securității și sănătății în muncă supuse controlului, fapt ce afectează operativitatea și eficacitatea controalelor, iar ca rezultat, crește numărul de accidente de muncă, inclusiv al accidentelor de muncă grave și mortale.

* În pofida angajamentelor Guvernului Republicii Moldova de a modifica Legea nr. 131/2012,

cadru normativ național nu a fost armonizat cu dispozițiile Convențiilor Organizației Internaționale a Muncii la care Republica Moldova este parte. Acest lucru este însă necesar, pentru eliminarea cauzelor și a condițiilor ce creează premise pentru încălcarea drepturilor fundamentale la muncă și la protecția muncii.

Igor Zubcu, președintele CNSM, a subliniat că neconformitatea Legii nr. 131/2012 cu Convențiile OIM este sesizată de CNSM încă de la adoptarea acestei Legi, însă este necesar ca legislația națională să fie racordată la Convențiile OIM. În legătură cu aceasta, CNSM a înaintat o reclamație către OIM, însă, spre regret, recomandările experților OIM nu au fost luate în considerație de către autoritățile naționale, fapt ce îngrijorează Confederația, deoarece restricțiile din Legea nr. 131/2012 sunt în contradicție cu un sistem veritabil al Inspecției Muncii. Liderul sindical a subliniat că este important de fortificat rolul de control al ISM, pentru a nu fi neglijate drepturile cetățenilor, în speță, dreptul la muncă – un drept fundamental, care trebuie respectat obligatoriu și necondiționat.

Prezent la discuție, președintele comisiei parlamentare de profil, Dan Perciun, a adăugat că, în lipsa unor organe de control puternice și coerente în activitatea lor, se menține concurența neloială în mediul antreprenorial. Deputatul mai consideră că nu doar cadrul legal împiedică Inspectoratul de Stat al Muncii să fie o instituție eficientă, ci și cum acesta își planifică activitatea.

Dumitru Stăvilă, directorul Inspectoratului de Stat al Muncii, susține însă că de vină pentru activitatea ineficientă este moratoriul asupra controalelor, în anii 2015-2017, care i-a demotivat pe angajați. Toate problemele expuse au și condus la faptul că a crescut numărul accidentelor de muncă înregistrate, dar că ar mai exista și din cele ascunse de angajatori.

Conform datelor Inspectoratului de Stat al Muncii, pe parcursul anului 2021, la ISM au fost comunicate 617 evenimente de accidentare a lucrătorilor în câmpul muncii, în urma cărora au avut de suferit 654 de persoane, dintre care 77 au avut un sfârșit letal.

Natalia HADĂRCĂ

3 ACTIVITATEA CNSM

Conlucrare

Asistența Oficiului ONU, pentru accelerarea dezvoltării țării

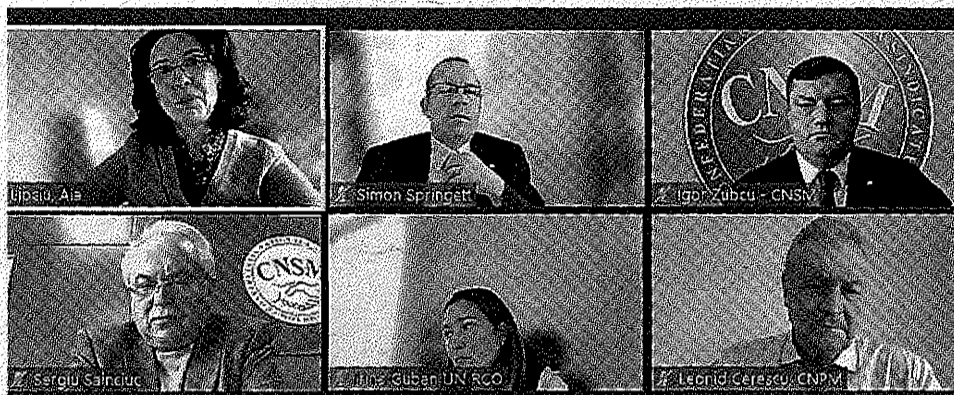
Organismele internaționale continuă colaborarea cu Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova. După ce, recent, conducerea CNSM a avut o întrevedere cu Ala Lipciu, reprezentant permanent al OIM în țara noastră, a urmat o ședință de lucru cu Simon Springett, coordonator rezident al ONU în R. Moldova.

Evenimentul, moderat de către Ala Lipciu, a avut loc în format online, din cauza pandemiei de Covid-19, care impune mai multe restricții.

„Continuă frumoasa tradiție de până acum, cea de dialog constant dintre coordonatorul rezident al ONU și oficiul acestuia și partenerii sociali din R. Moldova, în persoana Confederației Naționale a Sindicatelor și Confederației Naționale a Patronatului”, a menționat Ala Lipciu la deschiderea reuniunii.

Simon Springett a vorbit, pentru început, despre responsabilitățile Oficiului coordonatorului rezident al ONU, care coordonează eforturile echipei de țară a Națiunilor Unite, care activează în R. Moldova, pentru a asigura oferirea unei asistențe eficiente pentru accelerarea dezvoltării țării în corespundere cu Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă.

Igor Zubcu, președintele CNSM, a vorbit,

la rândul său, despre rolul sindicatelor în dezvoltarea și menținerea parteneriatului social. Sindicatul sunt implicate activ în structurile parteneriatului social, președintele CNSM fiind vicepreședinte al Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective.

„Reprezentanții sindicatelor sunt membri ai consiliilor de administrare ale Casei Naționale de Asigurări Sociale și Companiei Naționale pentru Asigurări în Medicină, participând la monitorizarea bunei gestionări a bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor de asigurare obligatorie de asistență medicală. De asemenea, suntem membri ai Platformei Societății civile RM-UE și Platformei Naționale a Forumului Societății Civile a Parteneriatului Estic”, a menționat Igor Zubcu.

Liderul sindical s-a referit și la pandemia

de Covid-19, care nu a afectat doar domeniul sănătății, dar și sfera socială și economică.

„Încă de la începutul pandemiei de Covid-19, sindicatele au elaborat și înaintat mai multe propuneri de susținere a întreprinderilor pentru menținerea locurilor de muncă și a populației afectate de pandemie. La propunerea sindicatelor, a fost adoptată Legea privind acordarea indemnizației urmașilor personalului medical decedat ca urmare a desfășurării activității medicale în lupta cu Covid-19. Unele măsuri de sprijinire a lucrătorilor propuse anterior de sindicate au fost introduse în Codul muncii în noiembrie 2021 (acordarea zilelor libere pentru vaccinare, indemnizații pentru angajații cu copii în legătură cu suspendarea procesului educațional cu prezență fizică, subvenții pentru șomaj

tehnic și reducerea activității economice)”, a amintit doar câteva dintre realizări președintele CNSM.

E important de menționat faptul că un aport semnificativ pentru elaborarea măsurilor menționate mai sus l-a avut și contribuția Organizației Internaționale a Muncii, cu suportul căreia a fost făcută o analiză care conținea un set de măsuri prioritare de redresare economică și socială. Această analiză a fost prezentată la prima ședință a Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective din 22 decembrie 2021.

În cadrul ședinței respective, partenerii sociali – Guvernul, Sindicatul și Patronatele – au ajuns la consens privind majorarea cuantumului minim garantat al salariului în sectorul real până la 3500 de lei, din 1 februarie 2022.

„Această majorare a fost agreată de CNSM și de Confederația Națională a Patronatului încă la 7 iulie 2021, prin semnarea unui Memorandum între sindicate și patronate. Cu regret, însă, constatăm că, până la momentul actual, subiectul în cauză nu a fost examinat și aprobat de către Guvern, deși există un angajament din partea partenerilor sociali”, a declarat Igor Zubcu.

După ce au ascultat toate informațiile oferite în cadrul întregii ședințe, Oficiul coordonatorului rezident al ONU va face o analiză amănunțită și va veni cu propuneri concrete pentru soluționarea acestora.

Solidaritate

Sindicatele din toată lumea și-au concentrat eforturile pentru a proteja salariații

În urma cu doi ani, am început să trăim ceea ce până atunci am văzut doar în filme. Viața normală de până la pandemie s-a transformat radical într-o realitate copleșită de frică, nesiguranță, restricții. Totul a avansat cu o viteză extraordinară și nu în direcția cea bună. Ceea ce a fost normal până atunci nu mai era valabil. Suntem în 2022 și capătul suferințelor încă nu se vede.

Anii de pandemie au fost și sunt dificili inclusiv pentru mișcarea sindicală, impactul pandemiei de coronavirus fiind devastator pentru majoritatea economiilor. Sharan Burrow, secretar general al Confederației Internaționale a Sindicatelor (ITUC), a declarat, în cadrul Școlii de Iarnă PERC cu genericul „Pace, muncă și provocările stabilității în 2022”, că în aceste condiții lumea muncii are nevoie de un nou Contract Social.

„Modelul economic global a eșuat. Puterea și lăcomia marilor corporații globale au capturat guverne care acționează împotriva drepturilor și securității propriilor lucrători. Sindicatele vor lupta

pentru a se asigura că ocuparea deplină a forței de muncă și munca decentă rămân bazele oricărei economii, iar un nou Contract Social este un început vital, dacă dorim să recâștigăm încrederea într-o lume fracturată”, a menționat Sharan Burrow.

„Criza globală legată de Covid-19 a afectat întregul continent european, milioane de oameni s-au îmbolnăvit și au avut de suferit, iar restricțiile severe privind libertatea de circulație și piața muncii au condus la pierderi de locuri de muncă”, a spus, la rândul său, Irakli Petriashvili, președinte al PERC.

Evenimentul, la care au participat peste 100 de lideri și activiști sindicali din Europa și Asia Centrală, a fost organizat de Consiliul Regional Pan-European (PERC) al Confederației Internaționale a Sindicatelor, în format online. Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova a fost reprezentată de Igor Zubcu, președinte al CNSM, și Sergiu Sainciuc, vicepreședinte al CNSM.

În cadrul Școlii de Iarnă PERC, principalul subiect de discuție l-a constituit schimbările globale în lumea muncii, cauzate de răspun-

sul la pandemia de coronavirus și recuperarea în Europa și Asia Centrală. Participanții au împărtășit experiența la acest capitol, soluții, perspectivele țărilor pe care le-au reprezentat.

Sergiu Sainciuc, vicepreședinte al CNSM, a comunicat, în cadrul Școlii, despre eforturile Confederației în domeniul protecției salariaților, membri de sindicat, conlucrarea cu partenerii sociali în acest sens.

„E nevoie să fie stabilite noi standarde în lumea muncii

„Criza pandemică, amplificată de creșterea prețurilor și a tarifelor la energie, nivelul înalt al inflației, toate au dus la scăderea semnificativă a capacităților financiare ale populației și la înrăutățirea situației în domeniul protecției sociale. Cu toate acestea, sindicaliștii au reușit să negocieze mai multe modificări la Codul muncii, menite să susțină populația afectată de pandemie. S-a reușit, de asemenea, să fie îmbunătățite condițiile de muncă ale salariaților din sistemul

sănătății, s-a stabilit o indemnizație unică pentru personalul medical care a avut de suferit de pe urma pandemiei și pentru familiile lor”, a menționat Sergiu Sainciuc.

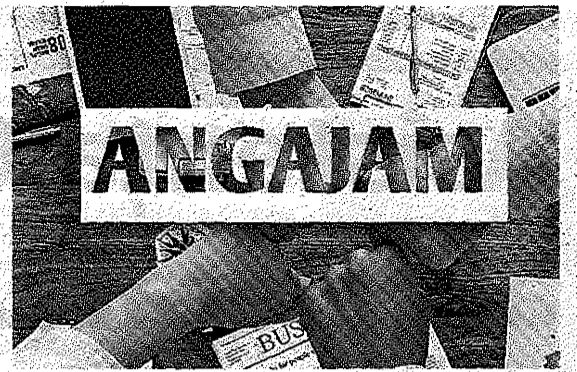
„Pandemia nu s-a încheiat și trebuie să fim în continuare vigilenți, însă avem semnale care ne fac să fim optimiști. În perioada pandemică, sindicatele din toată lumea și-au concentrat eforturile pentru a contribui la protecția salariaților. În diferite regiuni și țări, lucrurile au stat însă diferit, unele fiind afectate într-o măsură mai mare decât altele, sporind inegalitățile, condițiile de muncă fiind deteriorate. Este

nevoie să stabilim noi standarde în lumea muncii, care ar proteja mai eficient lucrătorii în eventualitatea unor noi pandemii”, a concluzionat Luca Visentini, secretar general al PERC.

Experții Organizației Internaționale a Muncii au prezentat, în cadrul Școlii, date pentru perioada 2022-2023. OIM prognozează că principalii indicatori economici nu vor atinge nivelul pre-pandemic, iar urmările acestora vor fi resimțite timp de mai mulți ani.

Realizări și priorități

Consiliul tripartit de pe lângă ANOFM: obiectivele pentru anul curent

Consiliul Tripartit pe lângă Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) s-a întrunit în una din zilele trecute în ședință. Pe ordinea de zi au figurat mai multe chestiuni, inclusiv examinarea Planului de activitate al ANOFM pentru 2021 și prezentarea obiectivelor instituției pentru anul curent, stabilite de Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS).

Ședința s-a desfășurat în regim online. Din partea Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova (CNSM) au participat vicepreședintele Sergiu Sainciuc și șeful adjunct al Departamentului protecție social-economică al CNSM, Sergiu Iurcu.

Provocări și obstacole

Membrii Consiliului Tripartit au discutat despre realizările obținute, provocările și obstacolele întâmpinate în îndeplinirea sarcinilor. În context, ei au aprobat unanim modul în care a fost realizat Planul de activitate al ANOFM în 2021 și obiectivele instituției pentru anul 2022.

„În anul 2021, ANOFM, în comun cu subdiviziunile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă (STOFM), au lucrat cu peste 75 de mii de persoane aflate în căutarea unui loc de lucru. Dintre acestea, 37001 șomeri au fost nou înregistrați (sau 48,9% din totalul persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă). Subdiviziunile teritoriale au lucrat

în total cu peste 60 de mii de șomeri, dintre care peste 25 de mii au trecut din anul 2020. În baza de date a ANOFM au fost înregistrate 28740 de locuri de muncă vacante, declarate de către 3543 de angajatori. La finele lunii decembrie anul 2021, în evidență la STOFM erau 20002 șomeri, dintre care 10056 femei (50,3%), precum și 8028 de locuri de muncă vacante cu oferte active”, a trecut în revistă datele Raisa Dogaru, directoarea ANOFM.

„ANOFM a realizat un volum enorm de muncă în anul 2021

Ea a menționat că Planul de activitate al ANOFM pentru anul 2022 a fost elaborat în conformitate cu prevederile noii Legi nr.105 din 14 iunie 2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj. În Planul de activitate al ANOFM pentru anul 2022 au fost prevăzute mai multe obiective, zeci de măsuri concrete și peste o sută de indicatori de produs și rezultat, perioada de realizare și responsabili.

„Am văzut care sunt realizările, problemele, care sunt rezervele. Totuși, s-a menționat, dar și noi cunoaștem acest lucru, că este un volum enorm de muncă realizat în 2021. S-a făcut o analiză comparativă cu anul 2020, ceea ce este foarte bine. În 2020, în primul an de pandemie, colegii care

muncesc acolo au avut sarcini suplimentare, au înregistrat și șomeri care s-au întors de peste hotare și le-au fost stabilite ajutoarele de șomaj. A fost un lucru enorm. S-a redus și numărul de personal al ANOFM, ceea ce a îngreunat activitatea, pentru că volumul de muncă a fost foarte mare”, a specificat, în cadrul ședinței, Sergiu Sainciuc, vicepreședinte al CNSM.

Barometrul oportunităților de angajare

În cadrul ședinței, Dorina Gușan, șefa Observatorului pieței muncii de la ANOFM, a prezentat Prognoza pieței muncii pentru anul 2022 din perspectiva angajatorilor, care a fost elaborată în baza rezultatelor chestionării pe un eșantion reprezentativ de 2975 de angajatori din diverse ramuri ale economiei naționale.

Rezultatele chestionării au relevat că situația agenților economici pe piața economică a fost în scădere și fără mari schimbări în decursul ultimelor 12 luni. Angajatorii prognozează pentru anul curent un deficit mare de specialiști în administrația publică, asigurări sociale obligatorii, programatori în informații și comunicații și medici. De asemenea, se va atesta lipsă de medici, asistenți medicali specializați și de asistenți sociali. Totodată, ocupațiile care vor fi marcate de deficit de forță de muncă pentru muncitori rămân a fi cusătorii în industria ușoară, conducători auto și personal din HoReCa (bucătări și chelneri).

Galina MUNTEANU

Pandemie

Autoritățile au ridicat restricțiile sanitare la nivel național în funcție de pragul de alertă

Comisia Națională Extraordinară pentru Sănătate Publică (CNESP) a ridicat luni restricțiile sanitare la nivel național, stabilind că din 16 februarie se revine la măsurile de protecție diferențiate, în funcție de pragul de alertă din fiecare localitate, stabilit în baza ratei de infectare cu Covid-19. În ultima săptămână, se atestă o ușoară scădere a numărului de cazuri înregistrate de Covid-19 la nivel național.

Prezentarea certificatului Covid la intrarea în spațiile comerciale sau de deservire va fi necesară, în funcție de pragul de alertă ridicat, numai pentru accesarea anumitor locații specifice, precum ar fi unitățile de alimentație publică, cele care găzduiesc evenimente private sau sportive,

instituții de cultură sau reuniuni științifice.

Se va menține însă măsura adoptată la 20 ianuarie 2022, care permite accesul în instituțiile medico-sanitare și instituții de plasament al însoțitorilor copiilor de până la 14 ani și îngrijitorilor persoanelor cu dizabilități accentuate și severe.

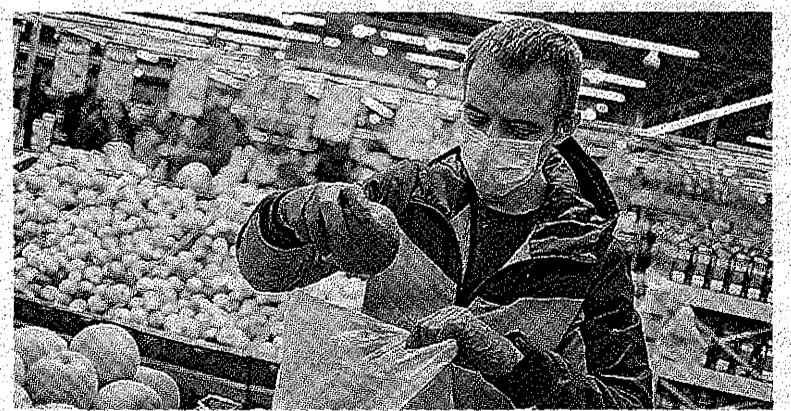
„Se revine la măsurile de protecție diferențiate, în corespundere cu situația pandemică din fiecare localitate

În pragurile de alertă verde și galben va fi permisă revenirea la regimul obișnuit de lucru, în vreme ce măsurile privind munca de la distanță, respectiv, programul

diferențiat, se mențin în pragurile portocaliu și roșu.

În pragul roșu, instituțiile de învățământ profesional tehnic și superior vor activa în regim online, cu excepția orelor practice care implică utilizarea de echipamente tehnice/laboratoare, dar nu mai mult de 10% din activitățile didactice per program de studiu. Având în vedere specificul domeniului, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” va activa în regim mixt.

Sistarea evenimentelor private (nunți, botezuri, mese de pomenire, mese festive) rămâne în vigoare doar în pragul de alertă roșu. Totodată, rămân sistate în codul roșu activitățile din zonele de agrement și parcurile de distracție, precum și conferințele și întrunirile științifice în format fizic.

În schimb, unitățile de alimentație publică vor putea reveni la orarul obișnuit de lucru, cu respectarea limitelor de persoane stabilite în anexa menționată, indiferent de pragul de alertă.

În vederea revenirii la măsurile de sănătate publică diferențiate, conform cadrului predictibil adoptat anul trecut, comisiile teritoriale extraordinare de sănătate

publică, în termen de 24 de ore de la intrarea în vigoare a hotărârii respective, se vor convoca și vor institui măsurile de sănătate publică pentru fiecare localitate a unității administrativ-teritoriale din gestiune, în corespundere cu pragul de alertă stabilit de către Agenția Națională pentru Sănătate Publică la data de 14 februarie curent.

5 ACTIVITATEA SINDICALĂ

Opinii

Congresul IV al CNSM, evenimentul anului

Cel mai important eveniment din anul acesta va fi, fără îndoială, Congresul IV al CNSM, care urmează să aibă loc în iunie 2022. La acest for se vor da aprecieri evoluției mișcării sindicale, vor fi adoptate documente de bază privind strategia pentru următorii ani, vor fi discutate probleme actuale, stringente.

Am adresat liderilor sindicali ai federațiilor, precum și reprezentanților CNSM din teritoriu, următoarele întrebări:

? Ce așteptări aveți de la Congresul IV al CNSM? Ce schimbări ați dori să se producă în viața sindicală și în promovarea drepturilor salariaților, în lupta pentru aceste drepturi? Cum credeți că ar trebui să fie relațiile sindicatelor cu guvernarea și pentru ce forme de cooperare pledați?

Ghenadie DONOS, președintele Federației Sindicale a Educației și Științei:

„Vom continua să promovăm solidaritatea, echitatea, dreptatea socială și democrația”

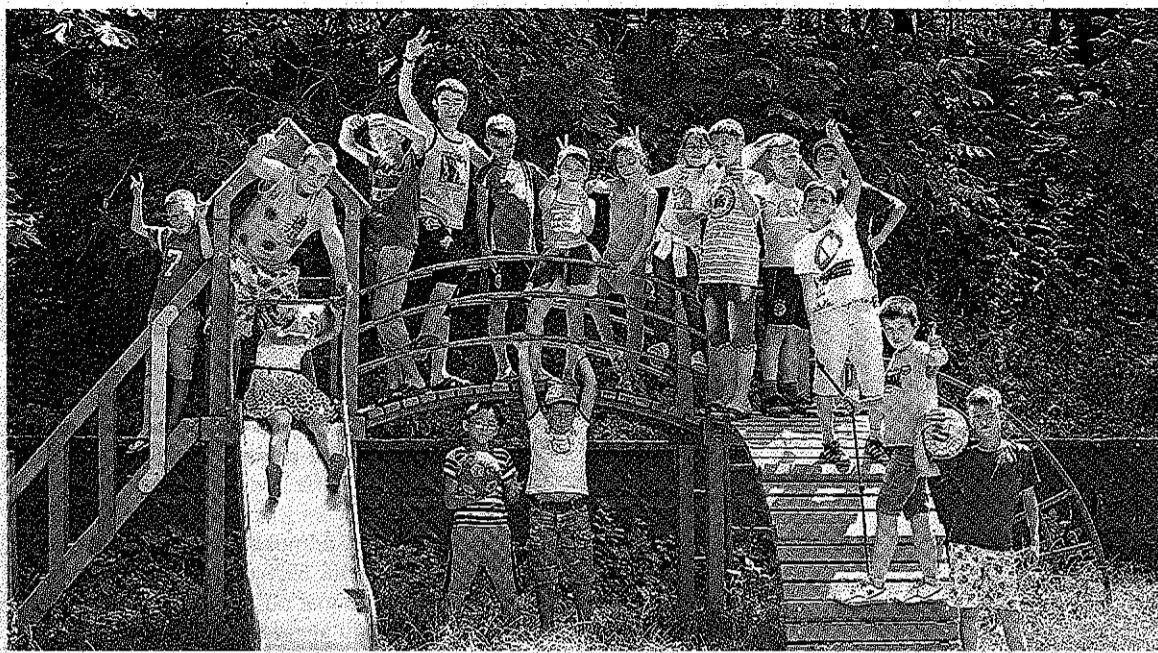
Congresul IV al CNSM vine să finalizeze o nouă etapă în istoria mișcării sindicale, marcată și de unele succese, dar și de gravele probleme cu care se confruntă societatea, inclusiv criza pandemică. Aceste condiții de activitate ieșite din comun ne obligă să găsim soluții noi în situații noi, ne fac să fim mai explicit și în ceea ce privește așteptările. Ne-am dori un Congres bun,

care să stabilească obiective clare pentru următorii cinci ani, să ofere centrelor sindicale național-ramurale suportul necesar pentru realizarea obiectivelor statutare trasate.

Timpurile în care trăim dictează necesitatea schimbărilor, devenită imperativă. Sindicatelor se află în prezent într-o permanentă autoperfecționare, ca suport necesar pentru a corespunde așteptărilor celor care ne-au acordat încrederea prin vot, ca o condiție sine qua non a dezvoltării. Membrii noștri de sindicat sunt cei care cer schimbarea, cer să fim combativi și consecvenți, să fim vocali și să ne aflăm în căutarea celor mai bune soluții pentru ei.

Federația Sindicală a Educației și Științei se află în avangarda proceselor de „schimbare la față” și în cadrul CNSM, vom continua să promovăm valori sindicale precum solidaritatea, echitatea, dreptatea socială și democrația. Vom face tot ce ne este în puteri ca imaginea mișcării sindicale să fie pe potriva sarcinilor care ne stau în față, să recăpătăm și să consolidăm încrederea pe care o au angajații, din moment ce devin membri de sindicat.

Primul lucru care este absolut necesar în relațiile cu partenerii sociali este corectitudinea și responsabilitatea pentru angajamentele dobândite prin dialog social. Acest lucru trebuie să fie reciproc, or, la masa de negocieri, partenerii sunt egali și e important să fie respectată legea și să se caute compromisurile necesare pentru a ajunge la consens. Avem destule exemple potrivit cărora partenerii noștri, în dorința lor de a administra (în opinia lor) bine, recurg la forme și metode pe care noi, cei de la sindicate, le considerăm abuzive și chiar ilegale. În asemenea cazuri, este bine să se aplice întregul arsenal al formelor și metodelor de luptă pentru echitate, inclusiv presiunile puse pe decidenți – acolo unde alte forme nu dau rezultatele scontate. Important e să fie respectată legea și să se revină pe făgașul corectitudinii. Desigur, pacea socială este obiectivul nostru comun, de aceea, toate relațiile cu guvernarea trebuie să fie construite pe principiile dialogului social reciproc avantajos.

Bilanț

Casele de odihnă ale CNSM și-au făcut datoria în sezonul estival trecut

Recent, a fost făcut un bilanț al odihnei copiilor în sezonul estival 2021 la taberlele cu sejur deplin ale Casei de Odihnă „Campingul din Vadul lui Vodă” și ale Casele de Odihnă și Recuperare „Perlele Nistrului”, care aparțin CNSM.

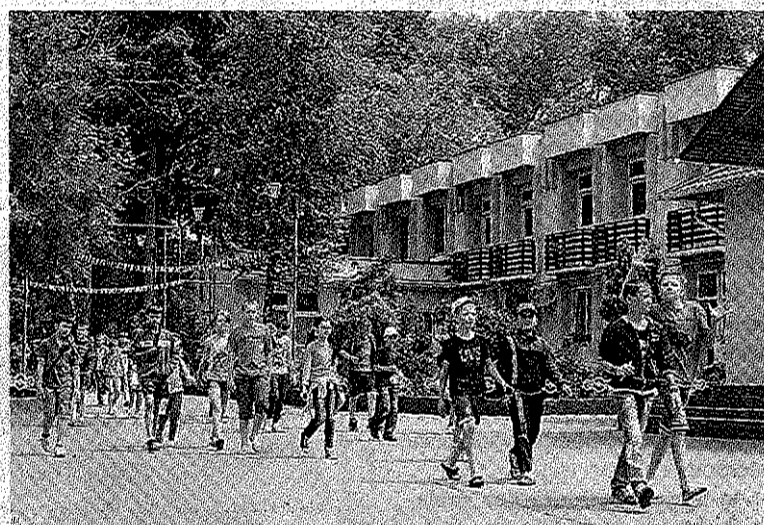
În scopul asigurării odihnei, recreerii și întremării elevilor în vara anului 2021, sindicatele au elaborat un vast program de activități destinat copiilor și adolescenților din Republica Moldova.

Tinând cont de restricțiile instituite din cauza pandemiei, activitatea taberelor a fost permisă, conform deciziei Consiliului Municipal Chișinău din 15.07.2021, cu condiția ca numărul de persoane să nu fie mai mare de 50% din numărul total de locuri disponibile. Astfel, s-au organizat la Casa de Odihnă „Campingul din Vadul lui Vodă” trei schimburi, de la 21.07.21 până la 23.08.2021, fiind repartizate 945 de bilete, costul unei zile de sejur fiind de 250 de lei.

”Sindicatelor au elaborat un vast program de activități destinat copiilor

Un aport esențial în odihna copiilor l-a adus Federația Sindicală „Sănătatea” din Moldova. La inițiativa președintelui Federației, Aurel Popovici, 82 de copii au beneficiat de condiții excelente pentru întremare timp de 10 zile, sindicatul asumându-și 50% din costul biletelor. Și Federația Sindicatelor din Comunicații, a facilitat un sejur de 10 zile pentru 48 de copii ai membrilor FSCM, care a achitat 60% din costul biletului, părinților revenindu-le doar 40 la sută din cheltuieli.

Casele de Odihnă și Recuperare „Perlele Nistrului” și-au des-

fășurat activitatea estivală de odihnă a copiilor între 03.07.2021 - 25.08.2021, fiind repartizate 750 de bilete, costul de 250 de lei pe zi pentru o persoană. Veniturile obținute nu acoperă cheltuielile suportate pentru o persoană, care se cifrează la peste 300 de lei. De aceea, bazele de odihnă sunt neprofitabile sau cu dotatii din partea sindicatelor, însă scopul principal este de a crește o generație tânără sănătoasă.

Aerul binefăcător în spațiul din zona Nistrului, cu multă verdeț, cu mulți copaci, a avut un impact pozitiv, contribuind la recuperarea sănătății copiilor, care au beneficiat de o alimentație calorică, cu cinci mese pe zi.

”Copiii au avut o gamă largă de activități distractive, cu emoții pozitive la maxim

Managerul Casei de Odihnă „Campingul din Vadul lui Vodă”, Mihai Garbuz, și cel al Casele de Odihnă și Recuperare „Perlele Nistrului”, Ion Munteanu, au întreprins măsurile de rigoare pentru pregătirea bazelor de odihnă, astfel încât copiii să aibă toate

condițiile de întremare a sănătății, punându-le la dispoziție piscine bine amenajate, cu posibilități de a învăța să înoate sau să-și cizeleze tehnica înotului în diferite stiluri cu un antrenor calificat de înot. Acesta se ocupa și în mod individual cu fiecare doritor de a învăța. De asemenea, copiii au beneficiat de terenuri moderne de fotbal, de volei, de săli de tenis de masă, de săli de studii, video salon etc.

Copiii au avut o gamă largă de activități distractive, cu emoții pozitive la maxim, cultural-educative incendiare: dans, muzică, workout, actorie, umor și multe altele.

Impactul acestor activități a fost de a spori creativitatea, spiritul competitiv, originalitatea și ingeniozitatea copiilor. În cadrul diverselor competiții artistice.

Copii au fost nonstop sub supravegherea educatorilor.

Odihna în tabăra pentru copii e un început, unde îți poți face noi prieteni, unde te poți confrunta cu noi provocări.

În bazele de odihnă deja se desfășoară lucrări de reparații, de pregătire de noul sezon estival, din anul curent.

Anatolie NISTOR, președintele Comisiei de cenzori a CNSM

Foto: Nicu Bînzari

» CONSULTAȚII JURIDICE 6

Economistul

Indemnizațiile pentru familii cu copii

Activez de mai mulți ani în cadrul unui rezident al parcului pentru tehnologia informației. În acești ani nu am beneficiat de certificat medical. În curând vom avea un bebeluș. Aș vrea să cunosc dacă voi beneficia de indemnizații pentru familie cu copii și cum mi se vor calcula? Nu cunosc cum ne asigură rezidentul.

Cristina Filipenko, Chișinău

Ana MOLDOVANU, consultant superior în Departamentul protecție social-economică al CNSM

Conform Legii nr. 77/2016 cu privire la parcurile pentru tehnologia informației, rezidenții parcului achită un impozit unic, în mărime de 7% din venitul din vânzări, dar nu mai mic decât 30% din cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul aferent perioadei fiscale a impozitului respectiv, per angajat.

Impozitul unic perceput de la rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației se încasează la Ministerul Finanțelor într-un cont trezorerial, fiind ulterior repartizat:

la bugetul de stat: impozitul pe venit obținut din activitatea de întreprinzător, impozitul pe venit reținut din salariu, taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova;

la bugetul asigurărilor sociale de stat: contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii de la rezidenții parcurilor din industria tehnologiei informației;

la fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală: primele de asigurare obligatorie de asistență medicală sub formă de contribuție procentuală din salariu și din alte recompense, achitate de angajatori și angajați;

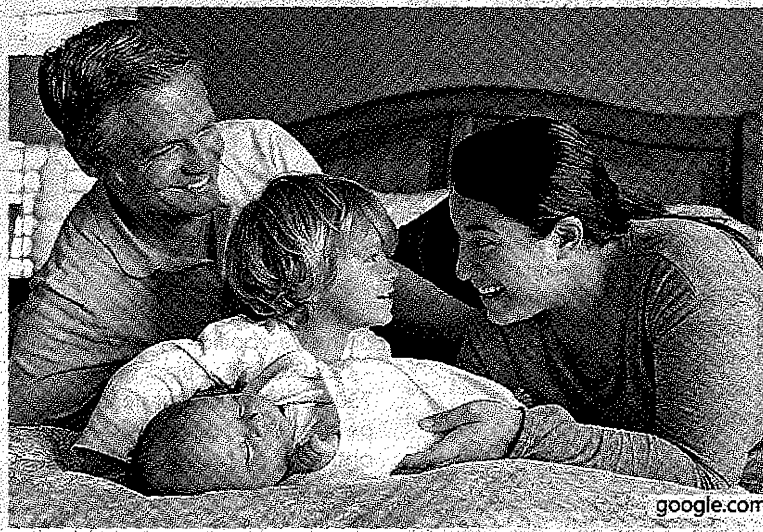
la bugetele locale: taxele locale percepute de la rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației, impozitul pe bunurile imobiliare ale persoanelor juridice.

Salariații rezidenților parcului beneficiază de toate tipurile de prestații de asigurări sociale de stat din bugetul asigurărilor sociale de stat. Venitul lunar asigurat al angajatului constituie, pentru perioada de până la 6 august 2020, 60%, iar pentru perioada începând cu 7 august 2020 – 68% din cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul respectiv, indiferent de mărimea efectivă a venitului salarial pentru munca desfășurată în parc, de numărul zilelor lucrate pe parcursul lunii și programul de muncă al acestuia (deplin sau parțial), chiar fiind luate în calcul lunile în care s-a lucrat cel puțin o zi. Salariul mediu pe economie, prognozat pentru anul 2021, a constituit 8716 lei, pentru anul 2022 – 9900 de lei.

Astfel, venitul lunar asigurat pentru anul 2021 a constituit **5926,88 lei** (8716 x 68%); pentru anul 2022 – **6732 lei** (9900 x 68%).

Dacă vă aflați în evidență la instituția medico-sanitară, aveți dreptul la concediu de maternitate, care include concediul prenatal și concediul postnatal și veți beneficia de indemnizație de maternitate.

Indemnizația de maternitate se acordă integral la a 30-a săptămână de sarcină, pe o perioadă de 126 de zile calendaristice, iar în cazul nașterilor complicate ori al nașterii a doi copii – de 140 de zile calendaristice. Cuantumul lunar al indemnizației de maternitate este de 100% din baza de calcul (venitul mediu lunar asigurat realizat în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii producerii riscului asigurat).

De exemplu, ieșiți în concediu medical începând cu 1 februarie 2022. La calcularea indemnizației de maternitate se va lua în calcul luna ianuarie 2022, cu venitul lunar asigurat de **6732 de lei** și 11 luni anterioare din anul 2021, cu venitul lunar asigurat de **5926,88 lei**.

În cazul nașterii complicate, veți beneficia suplimentar de un concediu medical cu o durată de 14 zile calendaristice, indemnizația căruia se va calcula similar.

La data nașterii copilului aveți dreptul la o **indemnizație unică** egală cu **10068 de lei**.

După încheierea concediului de maternitate, depuneți cerere pentru îngrijirea copilului. Aveți dreptul la două opțiuni.

a) **de la data acordării concediului pentru îngrijirea copilului** și până la data împlinirii vârstei de trei ani a copilului. Indemnizația va constitui 30% din baza de calcul (5993,97 x 30% = 1798,19 lei). Astfel, pe parcursul a trei ani, mai bine zis, până la împlinirea vârstei de trei ani a copilului, veți beneficia de

o indemnizație lunară în mărime de 1798,19 lei lunar.

b) **de la data acordării concediului pentru îngrijirea copilului** și până la data împlinirii vârstei de doi ani și două luni a copilului. Pentru primul an, indemnizația va constitui 60% din baza de calcul, dar nu mai puțin decât cuantumul dublu al indemnizației minime lunare pentru creșterea copilului a persoanei asigurate. (5993,97 x 60% = 3596,38 lei). Astfel, până la împlinirea vârstei de un an a copilului veți beneficia de o indemnizație de 3596,38 lei pe lună (cuantumul dublu al indemnizației minime lunare pentru creșterea copilului a persoanei asigurate constituie 1480 de lei).

Din ziua următoare celei de împlinire a vârstei de un an și până la împlinirea vârstei de doi ani și două luni a copilului, indemnizația constituie 30% din baza de calcul (5993,97 x 30% = 1798,19 lei). Astfel, până la împlinirea vârstei copilului de doi ani și două luni veți beneficia de o indemnizație lunară de 1798,19 de lei.

Pentru perioada concediului pentru îngrijirea copilului după împlinirea vârstei de doi ani și două

luni și până la împlinirea vârstei de trei ani a copilului, indemnizația lunară pentru creșterea copilului nu se acordă.

Trebuie să vă informați despre starea contului personal de asigurări sociale până la depunerea actelor pentru stabilirea indemnizațiilor despre care am descris mai sus.

Accesul online poate fi realizat prin intermediul Sistemului Informațional Acces CPAS, disponibil pe pagina oficială a CNAS www.cnas.gov.md. Accesul electronic la sistem este oferit 24/24 de pe orice dispozitiv conectat la rețeaua Internet.

Accesul la informația din contul personal curent prin intermediul SI Acces CPAS este acordat persoanelor asigurate înregistrate în Registrul de stat al evidenței individuale. Contul personal de asigurări sociale este actualizat lunar și permite persoanelor asigurate să verifice veridicitatea datelor cu privire la salariu și contribuțiile de asigurări sociale declarate de către angajator.

Cetățeanul și legea

Rubrica „Cetățeanul și legea” vine în ajutorul cititorului nostru care caută răspunsuri la întrebări de ordin juridic. Continuăm această tradiție pentru ca cititorii care sunt și salariați la diverse întreprinderi să nu se simtă vulnerabili din punct de vedere juridic în fața celor care încearcă să-i manipuleze. La întrebările primite la redacție va răspunde Ion PREGUZA, expert în Departamentul Juridic al Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, în fiecare luni și joi de la 14:00 până la 16:00. Ne puteți contacta și la linia fierbinte 0-800-800-20.

Contractul de prestări servicii

Pentru înlocuirea salariatului aflat în concediu medical, angajatorul a încheiat un contract de prestări servicii cu o altă persoană. Cât de justificată este încheierea unui asemenea contract sau care este diferența dintre contractul individual de muncă și contractul de prestări servicii?

Oleg Nitriuc, Chișinău

Din motive de claritate, urmează să menționăm două tipuri de contracte (contractul individual de muncă și contractul de prestări servicii) care, după natura lor juridică, se deosebesc considerabil.

Prin contractul de prestări servicii, potrivit art. 1375 din Codul civil, o parte (prestator) se obligă să presteze celeilalte părți (beneficiar) anumite servicii, iar aceasta se obligă să plătească retribuția convenită. Astfel, părțile contractului de prestări servicii sunt prestatorul și beneficiarul.

”Baza juridică a contractului individual de muncă o constituie Codul muncii

În cazul contractului individual de muncă, părțile acestuia sunt salariatul și angajatorul. Or, conform art. 45 din Codul muncii, contractul individual de muncă este înțelegerea dintre salariat și angajator, prin care salariatul se obligă să presteze o muncă într-o anumită specialitate, calificare sau funcție, să respecte regulamentul intern al unității, iar angajatorul se obligă să-i asigure condițiile de muncă prevăzute de Codul muncii, de alte acte normative ce conțin norme ale dreptului muncii, de contractul colectiv de muncă, precum și să achite la timp și integral salariul.

Obiectul contractului de prestări servicii îl constituie serviciile precum cum ar fi, bunăoară, de audit, consultative, informaționale, de repetitor etc.

Contractul de prestări servicii este un contract pur civil. Delimitarea acestui contract de contractul individual de muncă constă în natura juridică a acestora. În primul rând, ele fac parte din două ramuri de drept separate. Prin urmare, baza juridică a contractului de prestări servicii o constituie Codul civil, dar a contractului individual de muncă – Codul muncii.

În contractul de prestări servicii nu persistă raporturi de subordonare, fapt care este caracteristic pentru contractul individual de muncă. În contractul de prestări servicii se aplică principiul egalității părților.

În contractul individual de muncă, salariatul urmează să exercite obligațiile profesionale de serviciu în limitele de timp, de regulă, strict determinate, să respecte disciplina de muncă și altele, asumate prin contractul individual de muncă.

În contractul de prestări servicii prestatorul (în timpul prestării serviciului respectiv) este absolut autonom și independent.

În cazul contractului de prestări servicii, art. 1376 din Codul civil stipulează o regulă generală, prin care plata pentru servicii se efectuează după prestarea serviciilor. Dat fiind faptul că legea nu prevede interdicții, părțile pot conveni și asupra unui alt mod de plată, de exemplu, plata anticipată, cu un avans, în rate sau altfel.

Legislația muncii, în cazul contractului individual de muncă, stipulează garanții concrete în acest sens, inclusiv: salariu minim garantat; plata periodică a salariului în zilele de lucru stabilite în contractul colectiv sau individual de muncă, dar: a) nu mai rar decât de două ori pe lună pentru salariații remunerați pe unitate de timp sau în acord; b) nu mai rar decât o dată pe lună pentru salariații remunerați în baza salariilor lunare ale funcției; anumite plăți de stimulare, compensare și altele.

Încheierea unui contract de prestări servicii poate fi justificată doar cu condiția respectării particularităților juridice ale acestuia, specificate de Codul civil, precum și ținându-se cont și de prevederile alin. (3) al art. 2 din Codul muncii, care dispune că, în cazul în care instanța de judecată stabilește că printr-un contract civil se reglementează, de fapt, raporturile de muncă dintre salariat și angajator, acestor raporturi li se aplică prevederile legislației muncii.

Problemă vitală

Rând pe rând, mai multe raioane din țară rămân fără maternități

Fondul genetic al unui popor constituie unul dintre pilonii principali ai evoluției, prosperității acestui popor. Majoritatea țărilor europene se confruntă cu problema demografică. Situația de la noi în acest sens însă este foarte îngrijorătoare. Deja de mai mulți ani, natalitatea e mai mică decât mortalitatea. Nu mai punem la socoteală aici exodul masiv al moldovenilor în străinătate.

În maternitățile din R. Moldova se nasc tot mai puțini copii. În anul 2020, au venit pe lume 30 de mii de bebeluși, cu 5,2 la sută mai puțini decât în 2019. De la an, la an, cifrele sunt în scădere. Din cauza numărului mic de nașteri, dar și a crizei de lucrători medicali, se închid și maternitățile din țară. În ultimii patru ani, au fost închise nouă maternități.

Prima și-a sistat activitatea maternitatea din Leova, în anul 2018. Un an mai târziu, a fost pus lacăt la ușa la cea din Basarabesca, unde pe parcursul anului 2019 au fost înregistrate doar 69 de nașteri. În anul 2020, au rămas fără maternitate alte două raioane din nord, Ocnița și Briceni. Iar în 2021 și-au sistat activitatea maternitățile din raioanele Fălești, Glodeni, Dondușeni și Taraclia, la aceasta din urmă timp de un an nu s-a născut nici un copil.

Lipsă de personal medical

În 2020, la maternitatea din Soldănești, care și-a închis ușile, s-au născut 165 de copii. Însă nu doar numărul mic de copii a determinat ca secția să fie închisă, spune Veaceslav Pali, directorul Spitalului din Soldănești.

„Lipsa lucrătorilor medicali, a medicilor ginecologi. Am pledat pentru închiderea acestei maternități, pentru a nu risca sănătatea populației. Acum, femeile gravide din acest raion merg să nască la maternitatea din Florești sau la Rezina. Deocamdată nu avem înregistrată nici o plângere vizând calitatea, atitudinea personalului la

maternitățile unde au fost redirecționate. Se impun aici mai multe reforme în sănătate. După părerea mea, toate instituțiile medicale din raion trebuie să fie subordonate Ministerului Sănătății, pentru că acesta poate lua hotărâri, dar așa, iese că într-un raion consilierii votează într-un fel, situația financiară este alta, din această cauză și apar multe probleme”, conchide Pali.

Recent, ministrul Sănătății, Ala Nemerenco, a postat un mesaj pe o rețea de socializare, unde a explicat că închiderea maternităților a fost necesară, întrucât se nasc tot mai puțini copii. Potrivit autorităților, în instituțiile private în 2020 s-au născut 2768 de copii.

„OMS spune clar că maternitățile cu un număr de nașteri mai mic de 300 pe an devin periculoase atât pentru mamă, cât și pentru copil, deoarece personalul medical care asistă o naștere la trei zile sau o dată în săptămână își pierde calificarea”, a spus Ala Nemerenco.

” *Problema demografică de astăzi va avea repercusiuni pentru țară peste decenii*

Potrivit BNS, numărul de nașteri în anul 2020 este cel mai mic din ultimii cinci ani. Numărul decedaților în anul 2020, conform datelor Agenției Servicii Publice, a fost de 40,7 mii de persoane, fiind în creștere cu 4245 de cazuri (sau cu 11,7%) față de anul 2019. Rata mortalității a crescut semnificativ, constituind 15,4%, comparativ cu 13,6% în anul 2019.

Unul din motivele creșterii mortalității în anul 2020 a fost pandemia de Covid-19. Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale a raportat că în 2020 din această cauză au decedat 2853 de persoane, dintre care 1490 au fost bărbați și 1363 au fost femei.

Experții în demografie susțin că tendințele de reducere a natalității în R. Moldova durează de aproape trei decenii și, dacă trendul se va menține, riscăm să avem mari probleme demografice.

Viață pe datorie

Moldovenii nu sunt nici mai săraci, nici mai bogați, dar se împrumută tot mai mult

În 2021, a fost înregistrată o creștere fără precedent a gradului de îndatorare al persoanelor fizice din surse oficiale de finanțare. În anul trecut, estimativ, volumul creditelor luate de către moldovenii, de la bănci și companii nebancare, s-a ridicat la 33 de miliarde de lei. Cu aproape opt miliarde de lei mai mult față de 2020.

Însă cifra este cu mult mai mare, deoarece moldovenii au alte două surse neoficiale de finanțare: rudele și prietenii, dar și persoanele fizice care oferă împrumuturi cu dobândă (cămătarii).

Potrivit unui studiu recent, 30% dintre moldovenii declară că au cel puțin o datorie, iar fiecare a treia persoană întâmpină dificultăți la întoarcerea ei.

Dificultăți din cauza datoriilor

Oamenii spun că sunt nevoiți să apeleze la ajutor financiar, pentru că salariile sunt prea mici și altfel nu pot face față cheltuielilor. „Avem dificultăți că vin și datorii-

le, vin și facturile pentru serviciile comunale, dar nu avem ce face. Oricum, mai sunăm, mai împrumutăm de la unul, de la altul, cred că asta, în ziua de astăzi, la toți este valabil. Știi cum e, salariul nu ajunge, dar depinde și ce necesități ai. Dacă necesitățile sunt mai mari, dar oricum nu te descurci, cu salariile de 6-7 mii de lei nu ai cum să faci față, categoric”, ne spune un chișinăuian.

” *Cea mai mare problemă nu este rata dobânzilor, dar „condițiile draconice”*

Iar expertul economic Veaceslav Ioniță susține că aproximativ 50 la sută dintre persoanele care au un împrumut sau un credit de la bancă întâmpină greutăți, atunci când trebuie să-l ramburseze. Circa 30% dintre aceștia fac economii la greu, pentru a-l putea întoarce, iar peste 35% se împrumută din altă parte, pentru a se achita cu banca sau cu cămătarul.

Potrivit lui, pe lângă acele 33 de miliarde de lei, pe care moldovenii le-au luat de la bănci și companii financiare nebancare, estimativ alte circa 10 miliarde de lei au fost împrumutate de către moldovenii fie de la rude sau prietenii, fie de la persoanele fizice care oferă împrumuturi cu dobândă.

„De la bănci, în 2021, moldovenii s-au împrumutat de circa 22 de miliarde de lei, de la companiile financiare nebancare, estimativ, 10,2 miliarde de lei. De la rude sau prietenii – circa 8,6 miliarde de lei, iar de la persoanele fizice care oferă împrumuturi cu dobândă – 1,5 miliarde de lei. Aproape fiecare al treilea cetățean al Republicii Moldova declară că are astăzi un împrumut”, a relevat Veaceslav Ioniță. „Altfel spus, circa 60 de mii de cetățeni ai Republicii Moldova sunt plini de datorii”, a adăugat expertul.

Nu pot întoarce banii

Potrivit lui, Veaceslav Ioniță, cei care se împrumută de la persoanele fizice care oferă bani cu

dobândă sunt cei mai vulnerabili. Aproape fiecare al doilea cetățean care a împrumutat bani cu dobândă de la persoane fizice a spus că are restanțe și nu poate întoarce datoria. Recomandarea expertului este ca, atunci când accesați un împrumut, un credit, indiferent de unde, întrebați ce se va întâmpla dacă veți avea dificultăți la întoarcerea datoriei, deoarece instituția financiară specifică acest lucru în contract, dar cetățenii nu acordă atenție acestui aspect important.

„De regulă, cele mai mari probleme pe care le au cetățenii sunt penalitățile deosebit de mari aplicate în acest sens. Verificați

condițiile de creditare. Cea mai mare problemă pe care o au cetățenii la accesarea unui credit nu este rata dobânzilor, dar „condițiile draconice” pentru cazurile în care sunteți în dificultate de întoarcere a datoriei”, a declarat expertul.

Totodată, Veaceslav Ioniță mai recomandă moldovenilor să evite să se împrumute de la cămătari, dar să încerce la rude sau prietenii, iar dacă nu este posibil, să aleagă o bancă sigură, cu contract explicit.

Personalități

Zece pentru actorul, regizorul și omul Petru Vutcărau

Teatrul Național „Eugene Ionesco” (TEI) a prezentat recent un rafinat spectacol al cărții cu genericul „Zece pentru Vutcărau”. În cadrul evenimentului a fost lansată cartea „Regele a murit. Trăiască regele. Petru Vutcărau, chintesenta unei iubiri”, semnată de Liliana Popușoi și Mircea V. Ciobanu.

A devenit deja un lucru firesc ca fiecare întâlnire cu artistul Petru Vutcărau să se transforme într-un spectacol inedit. La fel s-a întâmplat și în seara cu pricina: dialoguri de suflet, muzică, oameni de artă care au vorbit despre carte și autori, despre eternele căutări artistice ale creatorului.

Potrivit lui Mircea V. Ciobanu, volumul își propune să pună în valoare personalitatea și spectacolul vieții lui Petru Vutcărau prin prisma realizărilor sale profesionale de la fondarea Teatrului Național „Eugene Ionesco”, până a ajunge pe toate meridianele lumii. Cartea este o oglindă a unei societăți în tranziție și a unei generații deosebite de oameni de artă. „Eu l-am cunoscut ca pe un actor foarte fascinant, care domină scena și de care îmi este dor”.

„M-am simțit ca și cum aș umbla prin viață alături de micul, de tânărul și de adultul Petru Vutcărau. M-a impresionat ambiția cu care a mers spre visul său”, a menționat Liliana Popușoi.

„Un destin, un rol... un rol în viața asta - de la Regele Bérenger până la Regele Lear. O istorie a teatrului din Republica Moldova”, a declarat, prezent la eveniment, Sergiu Prodan, ministru al Culturii, fost actor ionescian. În tinerețea sa artistică a jucat

rolul lui Pozzo în „Așteptându-l pe Godot”.

„În carte, actorul își revide întregul parcurs al vieții, protagonistul evocând evenimente, situații și oameni care l-au ajutat să-și vadă visul împlinit. Dincolo de momentele personale, suita de texte din carte mai reflectă realitatea acelor vremi, atmosfera de lucru de la teatru, relațiile cu colegii, pentru care a făcut tot ce i-a stat în puteri pentru a cuceri libertatea. Petru este un om și un actor remarcabil, atunci când comunică cu el nu știi niciodată unde sfârșește omul și începe actorul”, a opinat scriitorul și cronicarul de teatru Constantin Cheianu.

„La baza tuturor lucrurilor frumoase în viața fiecărui om stă dragostea”

Actorul Ion Sapdaru menționează în carte: „Petru n-a prea avut nevoie să învețe actorie, o avea încifrată în matricea sa genetică”.

„E rege în scenă, e rege și acasă!

E om în scenă, e om și acasă. Am avut și avem o viață atât de interesantă”, a comunicat cu multă dragoste actrița Ala Menșicov, soția de-o viață a protagonistului.

„La baza tuturor lucrurilor frumoase în lumea asta și în viața fiecărui om stă dragostea, în mod special - arta... Am regustat din această miere, din această savoare și nu mă mai despart de ea. Vreau să joc, să fiu cel care am fost - actor”, s-a confesat actorul, regizorul, directorul TEI și omul de nota zece, Petru Vutcărau.

Petru Vutcărau s-a născut în comuna Bardar, raionul Ialoveni. Este absolvent al Școlii Superioare de Teatru „Boris Sciukin” din Moscova, facultatea actorie, clasa lui Anatoli Borisov. În anul 1990 fondează la Chișinău Teatrul „Eugene Ionesco”. A montat ca regizor peste o sută de spectacole atât în Republica Moldova, cât și în alte țări, cum ar fi: Italia, Franța, România, Rusia, Japonia, Turcia. Este Laureat al Premiului de Stat al Republicii Moldova și deținător a zeci de premii naționale și internaționale pentru regie și actorie.

Anatol FIȘER

Afiș cultural

TEATRU

18 februarie
 „Eugene Ionesco” - „Arta conviețuirii” - 18.30
 Satiricus „I. L. Caragiale” - „Hamlet” - 18.30
 Teatrul „De pe strada Trandafirilor” - „Regele Lear” - 19.00
 Teatrul fără nume - „Furtuna” - 19.00

19 februarie
 „Mihai Eminescu” - „Cântec de leagăn” - 18.00
 Teatrul „De pe strada Trandafirilor” - „Regele Lear” - 19.00
 „Eugene Ionesco” - „Arta conviețuirii” - 18.30
 Satiricus „I. L. Caragiale” - „Parlamentul sau comisia de anchetă” - 18.30

„Lucașfărușul” - „Fazanul” după Georges Feydeau - 18.30
 Teatrul „A. P. Cehov” - „Salut din lumea cealaltă sau „Fiți sănătoși!” - 18.30
 Teatrul „Guguță” - „Omul pernă” - 19.00

20 februarie
 Teatrul Național de Operă și Balet - „Lacul Lebedelor” - 17.00
 „Mihai Eminescu” - „Dosarele Siberiei” - 18.00
 „Eugene Ionesco” - „Căldură în noiembrie” - 17.30
 Teatrul „De pe strada Trandafirilor” - „Regele Lear” - 18.00
 Satiricus „I. L. Caragiale” - „Fără pijamale” - 18.30
 „Lucașfărușul” - „Flori de Mină” - 18.30
 Teatrul „A. P. Cehov” - „Meșchane” - 18.30
 Teatrul „Guguță” - „Omul pernă” - 19.00

Horoscopul săptămânii

BERBEC
 A venit vremea să treci la fapte, deci să depășești faza detaliatelor planuri teoretice, pentru că acum dețineți toate mijloacele concrete de a vă pune ideile în aplicare. Toate vor merge ca pe roate, pentru că vă bazați și pe unele experiențe mai vechi, care au dat roade de minune.

TAUR
 Presimțiri că se apropie un eveniment care vă inspiră o oarecare teamă, dar, în loc să folosiți timpul ce vă desparte de acesta într-un mod constructiv, stați și vă turnați singur cenușa în cap. Lucrurile ar putea fi gestionate cu bine și aceasta tocmai pentru că ați fost avertizat și aveți timp să le aranjați.

GEMENI
 Intrați în contact cu o persoană arogantă, care nu-și mai încapă în piele de atâta importanță de sine, iar dvs. trebuie să-i tolerați capriciile. O faceți cu enormă îngăduință, deși nici nu vă vine a crede cât de calm puteți rămâne la aberațiile sale, dar considerați că e un sacrificiu folositor pentru a vă atinge scopurile.

RAC
 Vă alăturați unui grup de persoane printre care vă simțiți foarte bine, dar până la un punct. Bărfa. Mai bine ieșiți din acel mediu, chiar dacă la prima vedere v-a făcut plăcere să fiți printre ei, pentru că veți descoperi că discuțiile vor denatura de la simple bărfe la reale acuze sau atacuri la persoane.

LEU
 Bucurați-vă de tot ce aveți la dispoziție, pentru că, dacă ați început să faceți o listă cu ce aveți versus ceea ce nu aveți (deocamdată), sigur, jumătatea plină a paharului ar cântări mai mult. Optimismul proverbial trebuie să ia fraiele oricărei acțiuni și să o duceți la îndeplinire cu încredere.

FECIOARĂ
 Iubirea cere efort din partea dvs., deci, dacă ați cucerit pe cel care v-a furat inima, nu vă culcați pe lauri victoriei, crezând că relația va merge de acum de la sine. Comoditatea aceasta nu e deloc benefică iubirii, deci continuați să luptați, să munciți pentru binele iubirii.

BALANȚĂ
 Nu vă îndoiiți de ceea ce vine spre dvs., sub formă de gânduri, idei. Par suflate din culise de un suflător nevăzut care vă spune, în secret, ce să faceți. Aceste sfaturi benefice vin pe căi subtile dintre cele mai interesante: sub forma unui cântec auzit la radio, a unei discuții prinse din zbor pe stradă.

SCORPION
 Aveți timp berechet să cântăriți o situație încurcată. Nu vă împinge nimic și nimeni de la spate să dați un răspuns imediat. Cu cât analizați mai atent, cu atât descoperiți mai multe puncte de vedere și sunteți mulțumit că ați avut suficient timp să verificați totul cu atenție.

SĂGETĂTOR
 Discuțiile pe care le purtați cu partenerul de viață au un efect pozitiv asupra voastră, în cuplu, iar respectul și încrederea reciprocă se amplifică. La tot ce propuneți, din partea celuilalt vin doar cuvinte de încurajare și intenții sincere de a participa.

CAPRICORN
 Se creează o atmosferă foarte plăcută în grupul din care faceți parte, ceea ce vă îndeamnă pe toți la o prietenie din care se pot naște rezultate care să-i mulțumească pe toți. Alăturați-vă colegilor într-un sens comun, întrucât ceea ce iese din eforturile voastre e demn de laudă!

VĂRSĂTOR
 Degajați o energie pozitivă debordantă, pe care multă lume o apreciază, deci să nu vă mirați că sunteți mult mai solicitați de prieteni. Unii chiar vă pot face declarații de prietenie la care nici nu vă așteptați, dar responsabil pentru această popularitate este entuziasmul dvs. molipsitor.

PEȘTI
 Cariera cunoaște un moment de vârf care merită sărbătorit alături de cei care au contribuit la acest succes. Ați muncit umăr la umăr pentru acest moment de apogeu, dar ați așteptat să se așeze lucrurile pe un teren sigur înainte de a spune tuturor ce ați realizat.

Federația Sindicală „Moldova-Business-Sind” exprimă sincere condoleanțe familiei și apropiaților doamnei Liubov. Balaban, fost contabil-șef al Federației, în legătură cu decesul soțului său Vasile. Dumnezeu să-l odihnească.

Federația Sindicatelor Transportatorilor și Drumarilor este profund îndurerată de plecarea din viață a Larisei Ignatieva, ex-vicepreședinte al Federației. Împărțim tristețea și durerea apropiaților și exprimăm sincere condoleanțe rudelor, apropiaților și tuturor celor care au cunoscut-o. Dumnezeu s-o aibă în pază și să-i dea odihnă veșnică.

VOCEA POPORULUI Fondator: CNSM Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova

www.vocea.md info@vocea.md Abonamentul la ziar poate fi perfectat în orice oficiu poștal din RM sau direct în redacție.

Redactor-șef: Ilie LUPAN, tel.: 069006556 Secretar de redacție: Anatol FIȘER, tel.: 068571475 Contabil-șef: Svetlana BALAN, tel.: 069511960

Redactori: Natalia HADĂRCĂ, tel.: 069610372 Galina MUNTEANU, tel.: 069916236 Redactor-stilizator: Anghelina DUDULICA

Fotoreporter: Nicolae BÎNZARI Tehnoredactor: Sergiu BALTAGA Dezvoltator web: Alexei OVCINICOV

Colegiul redacțional: Ilie Lupan; Mihail Hîncu; Elizaveta Iurcu; Margareta Strestian; Nadejda Lavric; Angela Otean; Tatiana Marian.